

Vlaanderen
is landbouw & visserij

**CONVENANT
ENTERISCHE EMISSIES
RUNDVEE
2019 – 2030**

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

www.vlaanderen.be/landbouw

////////////////////////////////////
Convenant
Enterische emissies rundvee
2021-2030
////////////////////////////////////

Inleiding

De voorbije decennia werden wereldwijd veranderingen in het klimaat waargenomen, waaronder de opwarming van de atmosfeer. Hier zien we een sterk verband met de atmosferische concentratie aan broeikasgassen, die mee het gevolg zijn van menselijke activiteiten zoals het verbranden van fossiele brandstoffen, industrie en voedselvoorziening (landbouw). De verteringsprocessen van gedomesticeerde en wilde herkauwers, zoals runderen, schapen, geiten, herten, etc. zorgen voor de uitstoot van het broeikasgas methaan. We spreken van de zogenaamde 'enterische emissies'.

“(Praktijk)onderzoek rond de optimalisering van voederrantsoenen en/of de voederefficiëntie en verbetering van bedrijfsmanagement kan tot een verdere reductie van de methaanuitstoot bij runderen leiden. Er is immers nog vooruitgang te boeken op vlak van voederefficiëntie, voederadditieven, langleefbaarheid van runderen,... Ook hierbij wordt gekeken naar de economische, functionele en technische haalbaarheid van deze maatregelen op bedrijfsniveau.

Er komt in de eerste helft van 2019 een green deal met de landbouwsector om de doelstellingen om te zetten in concrete maatregelen. In het kader van dergelijke resultaatsverbintenissen zullen bijkomende maatregelen worden genomen als in 2025 de doelstellingen niet op schema zitten. (...).”

Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030, maatregel 4.3.3.1

In 2015 werd het Akkoord van Parijs afgesloten waarin wordt vooropgesteld om de klimaatopwarming te beperken tot 2°C boven het pre-industriële niveau en te streven naar een maximale opwarming van 1,5°C. In navolging daarvan heeft de Europese Unie (EU) aan alle lidstaten bindende reductiedoelstellingen voor 2030 toegekend voor de reductie van emissies die niet onder het EU-Emissiehandelssysteem vallen. Voor lidstaat België bedraagt deze reductiedoelstelling -35% in 2030 (t.o.v. 2005).

Het Vlaamse Klimaatbeleidsplan 2021-2030 geeft aan welke bijdrage Vlaanderen levert aan de realisatie van deze Belgische emissiereductiedoelstelling. Specifiek voor de land- en tuinbouw wordt een broeikasgasreductie van -26% (t.o.v. 2005) beoogd. Deze sectorale doelstelling werd onderverdeeld in subdoelstellingen voor onder meer energetische emissies, enterische emissies, emissies ten gevolge van mestmanagement en bodememissies.

Specifiek voor wat de enterische emissies betreft, stelt de Vlaamse overheid een reductie voorop met 0,44 Mton CO₂-eq ten opzichte van 2005, of het beperken van het uitstootniveau tot 1,9 Mton CO₂-eq in 2030.

Dit convenant Enterische emissies rundvee dient als instrument om, in samenwerking met de brede agrovoedingsketen, de vooropgestelde taakstelling te behalen en in te vullen met werkbare en technisch, economisch en functioneel haalbare maatregelen.

Afspraken convenant Enterische emissies rundvee

Artikel 1. Partijen

Vlaamse overheid

1. Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, handelend binnen zijn hoedanigheid en zijn bevoegdheden binnen de Vlaamse Regering

Hierna 'de Vlaamse overheid' genoemd;

Initiatiefnemers

2. Het Departement Landbouw en Visserij (Dept. LV), vertegenwoordigd door mevr. Patricia De Clercq in haar functie als secretaris-generaal;
3. Het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO), vertegenwoordigd door de heer Joris Relaes in zijn functie als administrateur-generaal;

Hierna 'de initiatiefnemers' genoemd;

Deelnemende partijen

4. Algemeen Boerensyndicaat vzw; hierna te noemen als ABS;
5. Belbeef vzw;
6. Belgian Feed Association vzw, hierna te noemen als BFA;
7. Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie Vlaanderen vzw, hierna te noemen als BCZ;
8. BioForum Vlaanderen vzw;
9. Boerenbond vzw;
10. CRV cvba, hierna te noemen als CRV;
11. Fedagrim vzw;
12. Federatie van het Belgische Vlees, hierna te noemen als FEBEV;
13. Groene Kring vzw;
14. Vlaams Agrarisch Centrum vzw, hierna te noemen als VAC vzw;
15. Vlaamse Landmaatschappij, hierna te noemen als VLM;
16. Vlaamse Milieumaatschappij hierna te noemen als VMM;

Hierna 'de deelnemende partijen' genoemd;

////////////////////////////////////

Specifieke overwegingen inzake het convenant Enterische emissies rundvee:

1. Conform artikel 2 van het Akkoord van Parijs moet de broeikasgasemissiereductie binnen de agrovoedingsketen zo gebeuren dat de voedselproductie en -zekerheid niet in het gedrang komt.
2. Waar bij andere economische of maatschappelijke sectoren de broeikasgasemissies voornamelijk te wijten zijn aan het gebruik van fossiele grondstoffen, kampt de agrovoedingssector met specifieke uitdagingen zoals emissies door biologische processen. Bij de maatregelen moet maximaal gezocht worden naar synergiën met andere aspecten van klimaatmitigatie en moeten averechtse effecten (*'trade offs'*) vermeden worden.
3. De Vlaamse land- en tuinbouw is de basisschakel in de brede agrovoedingsketen die zich uitstrekt over verschillende schakels van toelevering van grondstoffen, materialen en machines aan de boer, over verwerking en handel tot en met de consument. Voor de uitvoering van dit convenant nemen alle schakels in de agrovoedingsketen hun verantwoordelijkheid om de doelstelling te behalen. De maatregelen opgenomen in dit convenant worden maximaal gevaloriseerd door de keten.
4. Enterische emissies betreffen alle methaanemissies door verteringsprocessen. Binnen dit convenant wordt gefocust op de enterische emissies door runderen. Maatregelen rond de enterische emissies van andere herkauwers (schapen, geiten, niet gedomesticeerde herkauwers, ...) kunnen ook bekeken worden, maar vallen buiten de scope van dit convenant. In 2016 was de Vlaamse rundveestapel verantwoordelijk voor 89% van de totale enterische emissies. De overige emissies zijn afkomstig van andere herkauwers zoals schapen en geiten, maar ook varkens, paarden en ezels. (Officiële rapportering emissie-inventaris broeikasgassen VMM, 2016).
5. Herkauwers zijn onmisbaar voor het sluiten van kringlopen binnen de landbouw. Runderen en andere herkauwers zetten het gras of andere voor de mens onverteerbare biomassa om naar hoogwaardige bouwstenen voor het menselijke lichaam zoals eiwitten, vetten, mineralen en vitamines en dragen zo bij tot een gezonde en evenwichtige voeding. Op deze manier valoriseren ze grasland en nevenstromen. Voor de klimaatuitdaging specifiek wordt de rol onderstreept die runderen spelen bij de koolstofopslag onder grasland.
6. De toekomstige uitdaging voor een gezonde en evenwichtige voeding is niet om bepaalde eiwithoudende voedingsmiddelen ongenueanceerd te bannen uit het dieet, maar om de inname van nutriënten af te stemmen op de persoonlijke behoefte. Die behoefte varieert van persoon tot persoon (leeftijd, geslacht, fysieke activiteit, ...).
7. De directe uitstoot van methaan als gevolg van enterische emissies door gedomesticeerde runderen wordt bepaald door het aantal runderen en de emissie-coëfficiënten per diercategorie en gedifferentieerd volgens leeftijd en type vee (melk/vlees) bij de volwassen runderen. Binnen het kader van dit convenant wordt ingezet op het verder differentiëren

Artikel 5. Verbintenis

1. Met dit convenant duiden de partijen aan hoe de doelstelling zal gehaald worden op een manier die de partijen het meest haalbaar, betaalbaar en aanvaardbaar achten. De ondertekenaars van dit convenant engageren zich tot de uitvoering van het actiekader zoals beschreven onder artikel 6, hetgeen zal leiden tot concrete maatregelen om de doelstelling van dit convenant te bereiken.
2. Indien de realisatie van deze bottom-up sectormaatregelen tussentijds (in 2025) niet op schema zit richting 2030, zal de Vlaamse overheid zelf normerende beleidsmaatregelen uitvaardigen om de naleving van haar Europese verplichtingen te verzekeren.

Artikel 6. Actiekader

De initiatiefnemers en de deelnemende partijen engageren zich via dit convenant om de basis te leggen voor het uitwerken van maatregelen op vlak van dier- en veestapelmanagement op bedrijfsniveau, op vlak van voedermanagement en op vlak van genetica en selectie. Hiervoor richten de initiatiefnemers, samen met de deelnemende partijen en relevante derden, thematische werkgroepen op. Hierbij wordt maximaal gebruik gemaakt van de aanwezige expertise bij de partners en relevante derden.

De deelnemende partijen laten ten laatste twee weken na het ondertekenen van dit convenant (dus ten laatste op vrijdag 12 april 2019) weten aan de initiatiefnemers in welke werkgroepen zij zullen zetelen.

Binnen deze thematische werkgroepen worden concrete maatregelen ontwikkeld die bijdragen tot de reductie van de enterische emissies bij melk- en vleesvee. Deze concrete maatregelen zijn voldoende divers, zodat elk melkvee- en vleesveebedrijf kan selecteren welke maatregelen passen in zijn bedrijfsvoering. Er wordt rekening gehouden met de eigenheid van de verschillende rundveehouderijssystemen, klein of groter, bio of gangbaar, principes van agro-ecologie enzovoort. De socio-economische impact van de maatregelen wordt in kaart gebracht. De maatregelen die opgesteld worden, nemen de hoger vermelde algemene en specifieke overwegingen in acht.

Voor elke werkgroep wordt een voorzitter aangeduid in de stuurgroep (Artikel 7). De thematische werkgroepen rapporteren minimaal tweemaal per jaar aan de stuurgroep over hun voortgang.

Per thematische werkgroep worden maatregelen uitgewerkt voor de korte en middellange termijn. Voor elke maatregel wordt tegen 1 januari 2020 een tijdschema opgesteld waarin wordt aangegeven op welke termijn de maatregel uitgerold kan worden en wanneer deze effect zal hebben op de enterische emissies. Niet elke maatregel zal onmiddellijk geïmplementeerd kunnen worden, maar op 1 januari 2020 moet een eerste, direct implementeerbare lijst met maatregelen beschikbaar zijn.

De hieronder genoemde werkgroepen zijn gegroepeerd rond de volgende pijlers: (1) de markevolutie van de rundveehouderijsector, (2) maatregelen rond het dier- en veestapelmanagement op bedrijfsniveau, (3) maatregelen rond voedermanagement, (4) maatregelen rond genetica en selectie, (5) monitoring en borging van de maatregelen.

////////////////////////////////////

Artikel 9. Ondertekening door de partijen

Melle, 29 maart 2019

Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Koen Van den Heuvel

